

SIMBOLURI TRADIȚIONALE PE MĂRCI POȘTALE ROMÂNEȘTI DIN COLECȚIA FILATELICĂ A ROMÂNIEI

MONICA LAZĂR¹

TRADITIONALS SYMBOLS ON ROMANIAN POSTAGE STAMPS OF THE PHILATELIC COLLECTION OF ROMANIA

ABSTRACT

The Romfilatelia Fund is part of Romania's Philatelic Collection, which is administered by the National History Museum of Romania (the "Romanian Stamps Collection"). At the moment, the fund, which S.C. Romfilatelia S.A supplies quarterly and free of charge with philatelic items, comprises 596 objects. From this fund I have selected some philatelic issues which I am going to analyse based on the images printed on them.

Four of the issues can be grouped into a common section connected to Romanian traditional symbols, country symbols or brands, such as: Traditions - Corund Ceramics, Harghita County (2013), Romania in the UNESCO intangible cultural heritage (2014), The Romanian ia [traditional blouse], a national treasure (2016), Flowers, national symbol (2017). To the four issues there correspond 23 selected objects: postage stamps and blocks of four stamps, first day covers, miniature sheets, postal stationaries, sheets of 20 stamps. These are currently kept in personalized envelopes, arranged in a chronological order and placed in secure cabinets, in very good conservation conditions.

Keywords: traditional symbols, Romania, philatelic items, collection.

Muzeul Național de Istorie a României deține un patrimoniu impresionant, organizat în mai multe colecții, de care au grijă custozii, muzeografi sau cercetători, atestați de Ministerul Culturii. Din Colecția Filatelică a României², gestiunea Timbre românești³, face parte și Fondul Romfilatelia,

---

¹ Muzeograf, Muzeul Național de Istorie a României – Secția Muzeul Național Filatelic; e-mail: monicalazar75@gmail.com.

² Conform Legii nr. 298/2013 privind stabilirea unor măsuri pentru protejarea patrimoniului Muzeului Național Filatelic, art. 3, alin. 1, Colecția Filatelică a României, proprietate publică a statului, se află în administrarea Muzeului Național de Istorie a României și în custodie la Banca Națională a României.

³ Gestionarul a fost numit prin decizie managerială, în persoana șefului de secție, acesta preluând Colecția de mărci poștale și fiscale românești conform Deciziei nr. 76/22.05.2017.

de care mă ocup începând din luna septembrie a anului 2015⁴. Fondul conține în acest moment 596 de obiecte, primite de la SC Romfilatelia SA, trimestrial, cu titlu gratuit⁵. Din acest fond am selectat câteva emisiuni filatelice, ce vor fi analizate pornind de la imaginile imprimate.

Patru emisiuni filatelice pot fi grupate într-o secțiune comună, simboluri tradiționale românești, simboluri de țară sau branduri de țară (terminologia este flexibilă, fiind supusă conceptelor moderne) și anume: *Tradiții - Ceramica de Corund, județul Harghita* (2013), *România în patrimoniul cultural imaterial UNESCO* (2014), *Ia românească, tezaur național* (2016), *Flori - simbol de țară* (2017). Celor patru emisiuni filatelice le corespund 23 de obiecte selectate: mărci și întreguri poștale, FDC-uri, colițe, blocuri cu 4 timbre, coli cu 20 de timbre. În prezent, aceste obiecte sunt ambalate în plicuri personalizate (cu ph neutru), aranjate cronologic (nr. lot timbre/trimestru) și se păstrează în fișete securizate, în condiții foarte bune de conservare, într-unul din spațiile de depozitare ale muzeului nostru.

Emisiunea filatelică Tradiții - Ceramica de Corund, județul Harghita a fost introdusă în circulație la data de 20.12.2013, cu 4 valori nominale (3,30 lei, 3,60 lei, 5 lei, 8,10 lei), tirajul total al emisiunii fiind de 45.280 timbre și 300 FDC-uri⁶. În patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României au intrat patru obiecte, respectiv câte un exemplar/M.p. din fiecare V.N.⁷.

Ceramica de Corund este una secuiască, localitatea fiind la 30 de km de Odorheiu Secuiesc, în vestul județului Harghita. Zona face parte din Custodia Ariilor Naționale Protejate din Corund - Praid, deținută de un ONG, agreat de Agenția Națională de Mediu. Inițiativa civică locală vizează conservarea și valorificarea bogățiilor naturale și culturale ale Ținutului Sării și ale Ținutului Secuiesc în general⁸. Ceramica de Corund este bogat ornamentată, cu motive florale și zoomorfe stilizate, într-o varietate cromatică, numărul olarilor din zonă fiind între 200 și 300, de multe ori meșteșugul fiind practicat de toți membrii unei familii⁹. Modelele ceramice imprimate pe mărcile poștale

---

⁴ Pe lângă Fondul Romfilatelia, am primit în gestiune și Colecția de efecte poștale, conform Deciziei de mai sus. Preluarea efectivă a obiectelor se va face când va începe inventarierea Colecției Filatelice a României, conform *Legii nr. 298/2013*, art. 9, alin. 1.

⁵ Conform *Protocolului nr. 2.797/18.08.2015*, încheiat între Muzeul Național de Istorie a României (MNIR) și SC Romfilatelia SA.

⁶ <http://romfilatelia.ro/ro/traditii-ceramica-de-corund-judethul-harghita/>.

⁷ Lotul nr. 1, nr. inv.: F17, F18, F19, F20; M.p., D.t.

⁸ <https://www.korpa.ro/ro/>.

⁹ La Corund se află și Muzeul Etnografic, de rang local, administrat de primăria comunei, unde regăsim obiecte ceramice din zonă. Vezi http://primariacorund.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=22:muzeu-etnografic-corund&catid=30&Itemid=249&lang=ro.

ale emisiunii sunt de uz casnic și decorativ, predominând motive florale (laleaua și crizantema), stilizate cu albastru, pe un fond alb-gălbui.

Emisiunea filatelică *România în patrimoniul cultural imaterial UNESCO* a fost introdusă în circulație la data de 7.08.2014, cu 4 valori nominale (3 mărci poștale și o coliță dantelată), dispuse în ordinea următoare: 3,10 lei, 6 lei, 9,10 lei, 9,10 lei¹⁰. Tirajul emisiunii a fost de 42.160 timbre și 300 FDC-uri¹¹. Imaginile imprimate pe mărcile poștale prezintă simboluri tradiționale românești incluse în patrimoniul imaterial UNESCO: *Doina*, *Călușul*, *Colindatul de ceată bărbătească* și *Ceramica de Horezu*¹². Terminologia specifică patrimoniului imaterial UNESCO datează din 2003, iar lista nominalizărilor, în formatul de bază, a apărut în anul 2008, în prezent numărul elementelor înscrise fiind de 391¹³.

Doina a fost inclusă pe lista patrimoniului cultural imaterial al umanității în octombrie 2009, *Călușul* în noiembrie 2005, *Colindatul de ceată bărbătească* în decembrie 2013, iar *Ceramica de Horezu* în decembrie 2012¹⁴. *Doina* cântă dorul și dragostea românilor, trăirea lăuntrică a fiecăruia sau plânge gloria națiunii de altădată, de-a lungul și de-a latul țării, prin voce și instrument, de cele mai multe ori cu fluierul¹⁵. *Călușul* este asociat ritualului de Rusalii, la Slatina organizându-se anual *Festivalul Călușului Românesc*. Anul acesta, la 7 iunie, orașul a intrat în Cartea Recordurilor, prin numărul de 1.052 de dansatori¹⁶. *Colindatul de ceată bărbătească* este un obicei practicat atât în România (jud. Vaslui), de ”răzeși”¹⁷, cât și în Republica Moldova (în partea de sud), de ”plăieși”, în ajunul Crăciunului¹⁸.

---

¹⁰ În patrimoniul MNIR-ului, pe lângă cele 4 mărci (2014), a intrat în mod gratuit și un întreg poștal dintr-o serie omagială filatelică, *60 de ani de la aderarea României la UNESCO*, cu V.N.=1 leu (2016); imagine plic: patru simboluri tradiționale românești: *Doina*, *Călușul*, *Colindatul*, *Ceramica de Horezu*.

¹¹ <http://romfilatelia.ro/ro/romania-in-patrimoniul-cultural-imaterial-unesco/>.

¹² Lotul nr. 1, nr. inv.: F96, F97, F98, F99; M.p., D.t. (2014). Se adaugă întregul poștal, mai sus amintit, din Lotul nr. 4, nr. inv.: F405 (2016).

¹³ Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, adoptată la Paris, la 17 octombrie 2003, a fost acceptată de statul român prin Legea nr. 410 din 29 decembrie 2005, publicată în *Monitorul Oficial* nr. 17/9 ianuarie 2006.

¹⁴ <http://www.cultura.ro/unesco>.

¹⁵ <http://romfilatelia.ro/ro/romania-in-patrimoniul-cultural-imaterial-unesco/>.

¹⁶ http://adevarul.ro/locale/slatina/slatina-intrat-carte-recordurilor-1052-calusari-jucat-impreduna-calusul-reactia-acestora-anunt-halai-sa-1_593833345ab6550cb8e4db41/index.html.

¹⁷ <http://ziarullumina.ro/colindul-de-ceata-barbateasca-in-patrimoniul-imaterial-unesco-118578.html>.

¹⁸ <https://medium.com/@MoldovaPlus/colindul-de-ceata-b%C4%83rb%C4%83teasc%C4%83-un-obicei-uitat-%C3%AE-n-timp-ed51af380bd4>.

În privința olăritului pe plan european, România este singura țară care a conservat în întregime acest meșteșug, *Ceramica de Horezu* fiind înscrisă în patrimoniul imaterial al umanității. Pe timbrul coliței și pe manșeta acesteia regăsim cocoșul, simbolul emblematic al centrului meșteșugăresc, poziționat central. Pe vigneta mărcii este imprimată sigla UNESCO și tema emisiunii filatelice.

Pe lângă tradițiile și obiceiurile prezentate în cadrul emisiunii filatelice amintite¹⁹, Comitetul Interguvernamental UNESCO a aprobat încă două: *Jocul fecioresc din Transilvania* (decembrie 2015) și *Meșteșugul covoarelor tradiționale de perete din România și Republica Moldova* (decembrie 2016). În curs de aprobare se află *Mărțișorul* (dosar comun România, Republica Moldova, Bulgaria, Macedonia)²⁰.

Emisiunea filatelică *Ia românească, tezaur național* a fost introdusă în circulație la data de 22.06.2016, cu 4 valori nominale (3,50 lei, 4 lei, 4,50 lei, 16 lei), tirajul fiind de 50.720 timbre și 400 FDC-uri, câte două plicuri formând un set²¹. Muzeul nostru și-a îmbogățit patrimoniul cu alte obiecte de la Romfilatelia: patru mărci poștale, patru blocuri de câte patru timbre, patru coli de câte douăzeci de timbre și două plicuri din prima zi a emisiunii²². Indiferent de modul de prezentare (marcă, bloc, coală, plic din prima zi a emisiunii), simbolul tradițional românesc este prezent. Pe marginea de coală a fiecărui bloc de patru timbre s-a imprimat motivul decorativ specific fiecărui model de ie prezentat.

Pe timbrul cu V.N.=3,50 lei este imprimată imaginea reginei Elisabeta a României, purtând o ie din Romanai (Olt). Pe timbrul cu V.N.=4 lei este imprimată imaginea reginei Maria a României, purtând o ie din Dolj. Pe timbrul cu V.N.=4,50 lei o regăsim pe Smaranda Brăescu, prima femeie-pilot din România, modelul de ie purtat fiind din Muscel (Argeș). Pe ultima marcă poștală, de 16 lei, este prezentă imaginea Mariei Tănase și a unui model de ie din Pădureni (Hunedoara). Primele trei modele de ie sunt cu alțiță, încreț și râuri, iar ultimul model poartă denumirea de ie cu tablă²³.

Valoarea totală a unui bloc de patru timbre este dată de suma valorilor nominale, același calcul fiind valabil și pentru colile de douăzeci de timbre. În

---

¹⁹ Cu excepția *Colindatului de ceată bărbătească* (dosar comun România, Republica Moldova), celelalte au fost prezentate singular, din inițiativa statului român, în cadrul Comitetului Interguvernamental UNESCO.

²⁰ <http://www.cultura.ro/unesco>, <http://www.mae.ro/node/40736>.

²¹ <https://romfilatelia.ro/ro/ia-romaneasca-tezaur-national/>.

²² Mărcile poștale au intrat în patrimoniul MNIR cu titlu gratuit, conform art. 12 din Legea nr. 298/2013, iar blocurile, colile și FDC-urile prin Comisia de achiziții a muzeului.

²³ <https://www.agerpres.ro/flux-documentare/2017/06/24/ziua-universala-a-iei-03-59-46>.

ce privește plicurile din prima zi a emisiunii (FDC), au fost puse în circulație două variante. În primul caz au fost imprimate două valori, de 4 lei și 4,50 lei, iar în al doilea caz găsim valorile de 3,50 lei și 16 lei²⁴.

Emisiunea filatelică *Flori - simbol de țară* a fost introdusă în circulație la data de 17.03.2017, cu patru valori nominale. Tirajul a fost de 54.640 timbre și 400 FDC-uri, două plicuri la set²⁵. Cele patru valori au intrat în patrimoniul secției filatelice din cadrul muzeului nostru în fondul Romfilatelia. Este vorba despre patru mărci poștale, machetate într-o grafică deosebită.

Pe timbrul cu V.N.=1,50 lei este imprimat, central, bujorul românesc; în dreapta-sus, drapelul românesc; în fundal, stilizată, harta fizică a României și urmele unei așezări din epoca modernă²⁶. Bujorul românesc este prezent în cultura populară (folclor, port), literatură și pictură, onomastică. Sărbătoarea bujorului este celebrată în luna mai. Pornind de la semnificațiile populare ale bujorului, au fost inițiate mai multe demersuri pentru ca această floare să obțină statutul de floare națională²⁷.

Pe timbrul cu V.N.=4,50 lei este imprimat busuiocul, flancat de drapelul Republicii Moldova; în fundal, harta stilizată a țării și imaginea unui lăcaș de cult ortodox. Pe marginea superioară a colii este imprimată tema emisiunii filatelice²⁸. Pe timbrul cu V.N.=8 lei regăsim același șablon decorativ, subiectul fiind floarea națională a Croației, irisul²⁹.

Ultimul obiect ce va fi prezentat este o marcă poștală dantelată, cu marginile inferioară și laterală stânga ale colii, având V.N.=15 lei; imagine timbru: trandafirul bulgăresc și drapelul național; în fundal, harta stilizată a Bulgariei și urme vechi de locuire³⁰. În centrul Bulgariei, la Kazanlak, se află Valea Trandafirilor, Institutul pentru Cercetarea Trandafirilor și Muzeul Trandafirilor. Tot aici, în fiecare an, este organizat *Festivalul Trandafirilor*, în prima săptămână din iunie. Pentru 1 g de ulei de trandafir sunt folosiți circa 1.300 de boboci, iar 70% din producția mondială provine din Bulgaria, ceea ce face ca această bijuterie florală să fie unanim recunoscută ca brand de țară³¹.

---

²⁴ În ambele cazuri timbrele au fost obliterate cu ștampila *prima zi*. Valoarea reală dată întregurilor poștale (FDC) este dată de fluxul pieții, la valoarea nominală înscrisă pe timbre adăugându-se o cotă valorică specifică pieții filatelice.

²⁵ <https://romfilatelia.ro/ro/flori-simbol-de-tara/>.

²⁶ Lotul nr. 7, nr. inv.: F528; M.p., D.t. (2017).

²⁷ În anul 2015, conf. univ. dr. Fl. Toma, de la Facultatea de Horticultură din București, împreună cu Andreea Tănăsescu, fondatoarea comunității *La blouse roumaine*, au inițiat proiectul *Bujorul românesc, floarea națională a României*. Vezi <http://www.cunoastelumea.ro/bujorul-floarea-nationala-a-romaniei/>

²⁸ Lotul nr. 7, nr. inv.: F529; M.p., D.t. (2017).

²⁹ Lotul nr. 7, nr. inv.: F530; M.p., D.t. (2017).

³⁰ Lotul nr. 7, Nr. inv.: F531; M.p., D.t. (2017).

³¹ <http://fest-bg.com/?event=rose-festival-2017&lang=en>.

Emisiunile filatelice prezentate au fost tipărite de Romfilatelia în sistem offset³², la patru culori, pe hârtie cromo-gumată din Anglia și fac parte din seriile anuale neuzate, care intră în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României. Atât obiectele primite cu titlu gratuit (mărci, colițe, întreguri poștale), cât și cele achiziționate contra cost (blocuri, minicoli, coli, FDC-uri, albume filatelice), primesc numere de inventar, sunt digitizate, cercetate, conservate și valorificate, prin expunerea lor publicului vizitator și prin publicarea unor articole și studii de specialitate.

Legendă:

Bl. = Bloc de timbre

D.t. = Dantelat

FDC = First Day Cover (Prima zi a emisiunii filatelice)

M.p. = Marcă poștală

V.N. = Valoare Nominală (marcă/ întreg poștal)

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1 – M.p. neuzată cu V.N.=3,30 lei; *Tradiții - Ceramica de Corund, județul Harghita;*

Fig. 2 – M.p. neuzată cu V.N.=3,60 lei; *Tradiții - Ceramica de Corund, județul Harghita;*

Fig. 3 – M.p. neuzată cu V.N.=5 lei; *Tradiții - Ceramica de Corund, județul Harghita;*

Fig. 4 – M.p. neuzată cu V.N.=8,10 lei; *Tradiții - Ceramica de Corund, județul Harghita;*

Fig. 5 – M.p. neuzată cu V.N.=3,10 lei; *România în patrimoniul cultural imaterial UNESCO;*

Fig. 6 – M.p. neuzată cu V.N.=6 lei; *România în patrimoniul cultural imaterial UNESCO;*

Fig. 7 – M.p. neuzată cu V.N.=9,10 lei; *România în patrimoniul cultural imaterial UNESCO;*

Fig. 8 – Coliță neuzată cu V.N.=9,10 lei; *România în patrimoniul cultural imaterial UNESCO;*

Fig. 9 – Întreg poștal neuzat cu V.N.=1 leu; *60 de ani de la aderarea României la UNESCO;*

---

³² Tipar offset - Proces de tipărire care implică transferul de cerneală lichidă de pe placa tipografică pe o suprafață intermediară (cilindru cauciucat) și apoi pe suportul final (hârtie). Pentru tirajele de mari dimensiuni, tiparul offset este cea mai bună variantă, ca preț și calitate.

Fig. 10 – Bl./ 4 timbre neuzat, cu valoarea de 14 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 11 – Bl./ 4 timbre neuzat, cu valoarea de 16 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 12 – Bl./ 4 timbre neuzat, cu valoarea de 18 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 13 – Bl./ 4 timbre neuzat, cu valoarea de 64 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 14 – Coală/ 20 de timbre, cu valoarea de 70 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 15 – Coală/ 20 de timbre, cu valoarea de 80 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 16 – Coală/ 20 de timbre, cu valoarea de 90 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 17 – Coală/ 20 de timbre, cu valoarea de 320 lei; *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 18 – FDC-uri (prima zi a emisiunii), *Ia românească, tezaur național*;

Fig. 19 – M.p. neuzată cu V.N.=1,50 lei; *Flori, simbol de țară*;

Fig. 20 – M.p. neuzată cu V.N.=4,50 lei; *Flori, simbol de țară*;

Fig. 21 – M.p. neuzată cu V.N.=8 lei; *Flori, simbol de țară*;

Fig. 22 – M.p. neuzată cu V.N.=15 lei; *Flori, simbol de țară*;

Fig. 23 – Ambalarea obiectelor filatelice; plicuri personalizate cu ph neutru.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig. 12

Fig. 13

Fig. 14

Fig. 15

Fig. 16

Fig. 17

Fig. 18

Fig. 19

Fig. 20

Fig. 21

Fig. 22

Fig. 23